Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση της δυνατότητας μεταφοράς των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης»

COM (2005) 507 τελικό — 2005/0214 (COD)

(2006/C 185/08)

Στις 15 Δεκεμβρίου 2005 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω ανακοίνωση

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 20 Μαρτίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση της κυρίας ENGELEN-KEFER.

Κατά την 426η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 20 και 21 Απριλίου 2006 (συνεδρίαση της 20ής Απριλίου 2006) η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 103 ψήφους υπέρ, 19 κατά και 11 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις της ΕΟΚΕ**

1.1 Η ΕΟΚΕ αξιολογεί θετικά τους στόχους που θέτει η Επιτροπή και τους υποστηρίζει, μολονότι τα μέτρα που προτείνονται για την επίτευξή τους αξιολογούνται διαφορετικά.

1.2 Ειδικότερα, εκφράζονται προβληματισμοί, εάν οι παρεκκλίσεις και οι ρυθμίσεις εξαίρεσης είναι σκόπιμες για την πραγματική υλοποίηση των τεθειμένων στόχων. Αυτό αφορά αφενός τις παρεκκλίσεις σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς και αφετέρου τα εκτενή χρονικά περιθώρια για τη μείωση των απαιτήσεων όσον αφορά τις δοκιμαστικές περιόδους.

1.3 Προπάντων ωστόσο, ο στόχος για τη διευκόλυνση της κινητικότητας και την ουσιαστική συμπληρωματική διασφάλιση του εισοδήματος στα γηρατειά μπορεί να υλοποιηθεί μόνον εφόσον υπάρξει προσαρμογή των διαφορετικών φορολογικών συστημάτων στα κράτη μέλη.

1.4 Για το λόγο αυτό, κατά την περαιτέρω επεξεργασία της πρότασης οδηγίας πρέπει να συνυπολογιστούν τα παρακάτω στοιχεία:

— Προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια για την κινητικότητα των εργαζομένων είναι απαραίτητο να διαμορφωθεί ένα εκτενώς εναρμονισμένο σύστημα, τόσο σε ό,τι αφορά την απόκτηση, όσο και τη διατήρηση και τη μεταφορά των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να ληφθούν επαρκώς υπόψη οι επιπτώσεις στα διαφορετικά συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης στα κράτη μέλη και η δυνητική αύξηση των δαπανών στα συστήματα αυτά.

— Η οικονομική συμμετοχή των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης είναι αναγκαία και ευπρόσδεκτη. Για την αποφυγή αρνητικών συνεπειών είναι απαραίτητο να καθοριστούν μεταβατικές ρυθμίσεις, που θα παρέχουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα διαδοχικής προσαρμογής των συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

— Προκειμένου να υλοποιηθούν οι βασικοί στόχοι της οδηγίας, τα χρονικά περιθώρια μεταφοράς πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο μικρά και να διαμορφώνονται σε συνάρτηση με τις πραγματικές εθνικές ανάγκες.

— Επίσης, θα πρέπει να επανεξεταστεί η γενική και χρονικά απεριόριστη εξαίρεση ορισμένων μεθόδων εφαρμογής.

— Οι δραστηριότητες για την εξάλειψη των εμποδίων για την κινητικότητα στον τομέα των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης πρέπει να αναπτυχθούν σε συνάρτηση με την φορολογική μεταχείριση αυτών των συστημάτων.

2. **Εισαγωγή**

Στις 20 Οκτωβρίου 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση της δυνατότητας μεταφοράς των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Η Επιτροπή στοιχειοθετεί την πρότασή της υποστηρίζοντας ότι η αυξανόμενη σημασία των συμπληρωματικών συστημάτων συνταξιοδότησης για την κάλυψη των κινδύνων που συνδέονται με τα γηρατειά καθιστά απαραίτητη τη μείωση των εμποδίων που τίθενται για την κινητικότητα. Τα εμπόδια πρέπει να μειωθούν τόσο σε ό,τι αφορά την αλλαγή θέσης εργασίας μεταξύ των κρατών μελών όσο και στο εσωτερικό των κρατών μελών.

2.1 Στη συνέχεια η Επιτροπή παρουσιάζει τα εμπόδια που πρέπει να αρθούν:

— Όροι για την απόκτηση συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων,

— Διατάξεις για τη διατήρηση των αδρανοποιημένων δικαιωμάτων,

— Κανόνες σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς των θεμελιωμένων δικαιωμάτων.

Επιπλέον, η Επιτροπή πιστεύει ότι η κινητικότητα μπορεί να ενισχυθεί με την (καλύτερη) ενημέρωση των εργαζομένων σχετικά με τις συνέπειες της κινητικότητας στα δικαιώματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

2.2 Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρούσα πρόταση συνιστά το αποτέλεσμα μακρόχρονης ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εξαιτίας των αποκλινουσών απόψεων όσον αφορά τους στόχους της κοινοτικής δράσης και τα μέσα υλοποίησής της, δεν ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

2.3 Σύμφωνα με τα άρθρα 42 και 94 της Συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή επιθυμεί με την παρούσα πρόταση να καθιερώσει κοινές αρχές για τη διαμόρφωση των ισχυουσών νομοθεσιών στα κράτη μέλη. Κατ' αυτόν τον τρόπο, δεν θα πρέπει να παρεμποδιστεί η εγκατάσταση επιχειρήσεων σε άλλο κράτος μέλος εξαιτίας των δυσκολιών πρόσληψης ειδικευμένου προσωπικού, διότι το εν λόγω προσωπικό συγκρατείται σε άλλες επιχειρήσεις από κανόνες που διέπουν τα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης

2.4 Η Επιτροπή στοιχειοθετεί την επιλογή της οδηγίας ως μοναδικού μέσου για την επίτευξη μιας ισόρροπης σχέσης μεταξύ της άσκησης των απαραίτητων δικαιωμάτων των εργαζομένων σε ό,τι αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία και την αναγκαία ευελιξία των εθνικών νομοθεσιών κατά την εφαρμογή τους, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών ιδιαιτεροτήτων των συμπληρωματικών συστημάτων συνταξιοδότησης.

3. **Κύρια σημεία της πρότασης**

3.1 Στην παρούσα οδηγία προσδιορίζονται οι όροι που χρησιμοποιούνται για το πεδίο εφαρμογής σε συνεκτικότητα με τους ορισμούς της οδηγίας 98/49/ΕΚ.

3.2 Στην εν λόγω πρόταση καθιερώνεται η αρχή ότι οι εισφορές που έχει καταβάλει ο εργαζόμενος ή που έχουν καταβληθεί για λογαριασμό του στο πλαίσιο ενός συστήματος συμπληρωματικής συνταξιοδότησης δεν πρέπει να χαθούν κατά την παύση της εργασίας, ακόμη και εάν από τις εν λόγω εισφορές δεν έχουν αποκτηθεί ακόμη δικαιώματα για μεταγενέστερη καταβολή σύνταξης. Συνεπώς, πρέπει να διασφαλιστεί η δυνατότητα επιστροφής ή μεταφοράς των εισφορών που έχουν καταβληθεί.

3.3 Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ειδικά οι νέοι εργαζόμενοι δεν θα απολέσουν τα δικαιώματά τους σε περίπτωση αλλαγής θέσης εργασίας, η Επιτροπή θεωρεί ότι το ελάχιστο όριο ηλικίας για την απόκτηση συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στα κράτη μέλη δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 21 έτη.

Επιπλέον, η περίοδος αναμονής, ο χρόνος δηλαδή που μεσολαβεί από την έναρξη της επαγγελματικής δραστηριότητας έως τη στιγμή που ο εργαζόμενος μπορεί να εγγραφεί σε σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, δεν πρέπει να υπερβαίνει το ένα έτος.

Επίσης, οι λεγόμενες δοκιμαστικές περίοδοι, το διάστημα δηλαδή κατά το οποίο ξεκινά να καταβάλει εισφορές ο εργαζόμενος προτού αποκτήσει κεκτημένα δικαιώματα, δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα δύο έτη.

3.4 Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμη τη δίκαιη προσαρμογή των αδρανοποιημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, όπου η απόφαση όσον αφορά την μορφή και τα εφαρμοζόμενα μέσα λαμβάνεται από το κάθε κράτος ξεχωριστά. Εκτός αυτού, εφόσον πρόκειται για θεμελιωμένα δικαιώματα που αντιστοιχούν σε μικρά ποσά μπορεί, στις περιπτώσεις αλλαγής της θέσης εργασίας, να παρέχεται στα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης πέρα από τη δυνατότητα μεταφοράς και η δυνατότητα καταβολής κεφαλαίου που να αντιπροσωπεύει τα εν λόγω δικαιώματα, εφόσον αυτά δεν υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο (που καθορίζεται από τα κράτη μέλη).

3.5 Για την προώθηση της κινητικότητας και τον περιορισμό των ζημιών που προκύπτουν κατά την αλλαγή της θέσης εργασίας, πρέπει να διευκολυνθεί η δυνατότητα μεταφοράς των θεμελιωμένων δικαιωμάτων από το σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης της προηγούμενης θέσης στη νέα θέση εργασίας. Εκτός αυτού, η μεταφορά δεν πρέπει να συνεπάγεται οικονομικές ζημίες, ως αποτέλεσμα διαφορετικών υπολογισμών ή επιβολή υπερβολικών εξόδων.

3.6 Ο εργαζόμενος πρέπει στην εκάστοτε περίπτωση να διατηρεί το δικαίωμα να αποφασίζει εάν επιθυμεί τη μεταφορά των δικαιωμάτων ή τη διατήρησή τους στο ίδρυμα ασφάλισης της παλιάς θέσης εργασίας.

3.7 Επιπλέον, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι οι εργαζόμενοι, κατόπιν αιτήματός τους και εντός εύλογης προθεσμίας, πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τις συνέπειες που έχει η αλλαγή θέσης εργασίας στα δικαιώματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

3.8 *Ενσωμάτωση*

Η οδηγία πρέπει να ενσωματωθεί στη νομοθεσία των κρατών μελών το αργότερο μέχρι την 1η Ιουλίου 2008.

Για τη μείωση των δοκιμαστικών περιόδων σε δύο έτη τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν συμπληρωματικό χρονικό περιθώριο 60 μηνών (μετά την 1η Ιουλίου 2008). Πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένοι λόγοι που να δικαιολογούν αυτό το χρονικό περιθώριο.

3.9 Ακόμη, τα ταμεία υποστήριξης (Unterstützungskassen), οι επιχειρήσεις που συγκεντρώνουν λογιστικά αποθέματα με σκοπό την καταβολή συντάξεων και τα συστήματα που λειτουργούν με τρόπο διανεμητικό μπορούν να εξαιρεθούν από τις δυνατότητες μεταφοράς για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Η Επιτροπή πρέπει να ενημερωθεί σχετικά με τους συγκεκριμένους λόγους. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να αναφέρει ποια μέτρα έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν για τη μεταφορά των δικαιωμάτων. Το αργότερο μέχρι το 2018, πρέπει να εξεταστεί εάν είναι απαραίτητη η λήψη περαιτέρω μέτρων, προκειμένου να βελτιωθεί η δυνατότητα μεταφοράς και για τα εν λόγω συστήματα.

4. **Γενική αξιολόγηση**

4.1 Λόγω της μεγάλης διαφοράς απόψεων μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σχετικά με την εμβέλεια και το περιεχόμενο μιας ευρωπαϊκής νομοθεσίας, δεν αξιοποιήθηκε η δυνατότητα σύναψης συμφωνίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων που προβλέπεται στο άρθρο 139 της ΣΕΚ.

4.2 Εξάλλου, η ΕΣΣ (Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων), η UNICE (Ένωση Συνομοσπονδιών Βιομηχανίας και Εργοδοτών της Ευρώπης) και το ΕΚΔΕ (Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων) έχουν αναγνωρίσει στο προοίμιο της συμφωνίας πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου ότι «είναι απαραίτητες κάποιες καινοτομίες στα συμπληρωματικά συστήματα κοινωνικής προστασίας, προκειμένου να προσαρμοστούν αυτά στις τρέχουσες συνθήκες, και ειδικότερα να υπάρξει πρόβλεψη για τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων».

4.3 Στο ανωτέρω προοίμιο καθίσταται σαφής η κοινή πρόθεση επίλυσης του ζητήματος της αναγκαίας προσέγγισης των νομικών βάσεων σχετικά με την απόκτηση και διατήρηση των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Ακόμη και εάν το πλαίσιο των συμβάσεων ορισμένου χρόνου είναι διαφορετικό από το αντίστοιχο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, τα μέρη της συμφωνίας αναγνωρίζουν ότι οι εργασιακές συνθήκες τροποποιούνται και αυτό καθιστά απαραίτητες τις προσαρμογές των συμπληρωματικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας.

4.4 Παρεμπιπτόντως αυτό συμβαδίζει και με το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι στα περισσότερα κράτη μέλη όσον αφορά την ανάπτυξη των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Δεδομένου όμως ότι τα μέτρα (πρέπει να) περιορίζουν τους κοινωνικούς εταίρους στο εθνικό επίπεδο, κρίνεται σκόπιμη η πρόθεση της Επιτροπής για τη σύσταση οδηγίας.

4.4.1 Το λεπτομερές περιεχόμενο των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης πρέπει να αποφασίζεται σε επίπεδο κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των συλλογικών συμβάσεων που συνάπτονται από τους κοινωνικούς εταίρους. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι κανόνες και οι προϋποθέσεις για την απόκτηση των δικαιωμάτων θα πρέπει να εστιάζονται σε αρχές και να υποδεικνύουν τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, παρέχοντας όμως στους κοινωνικούς εταίρους επαρκές περιθώριο ελιγμών για συλλογικές διαπραγματεύσεις.

4.4.2 Το άρθρο 4 της οδηγίας πρέπει να αντικατασταθεί από το εξής κείμενο: «— στις περιπτώσεις που καθορίζονται οι προϋποθέσεις απόκτησης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, όπως ελάχιστο όριο ηλικίας, περίοδοι αναμονής και/ή καταβολής εισφορών, οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να είναι ισότιμες και να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια (και όχι σε μεροληπτικά).»

4.5 Η αλλαγή εργοδότη μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες στην απόκτηση και το ύψος των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης..

Αυτές οι επιπτώσεις επηρεάζουν την απόφαση των εργαζομένων υπέρ ή κατά της αλλαγής εργοδότη, μολονότι η απόφαση αυτή λαμβάνεται σε συνάρτηση με μια ολόκληρη σειρά από παράγοντες.

4.6 Κυρίως ως αποτέλεσμα της δημογραφικής εξέλιξης, στο μέλλον, οι εισφορές των νόμιμων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης δεν θα είναι πλέον επαρκείς για τη διασφάλιση επαρκούς βιοτικού επιπέδου, ακόμη και στα κράτη μέλη όπου τα νόμιμα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης συνιστούν την κύρια πηγή εισοδήματος για τα ηλικιωμένα άτομα. Για αυτό το λόγο αυξάνεται η σημασία των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, μολονότι ακόμη και αυτά τα συστήματα μπορούν εξίσου να υποστούν τον αρνητικό αντίκτυπο της δημογραφικής εξέλιξης.

4.7 Αναγνωρίζοντας το θεμελιώδη στόχο της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς για τη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για βελτίωση του πλαισίου των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, κρίνεται ως θετική η προσέγγιση της Επιτροπής που στοχεύει στην εξάλειψη των εμποδίων για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού στα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

4.8 Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 40 της Συνθήκης ΕΚ, το Συμβούλιο «… *λαμβάνει, με οδηγίες ή κανονισμούς όλα τα αναγκαία μέτρα για να πραγματοποιηθεί σταδιακά η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων*». Ως εκ τούτου, η βάση που ορίζεται από το άρθρο 42 για την παρούσα οδηγία ενισχύεται ακόμη περισσότερο από το άρθρο 40.

4.9 Η εξάλειψη των εμποδίων για την κινητικότητα των εργαζομένων είναι εξαιρετικά σημαντική και για την επίτευξη του θεμελιώδους στόχου της στρατηγικής της Λισσαβόνας όσον αφορά την ενίσχυση του ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου μέσω της δημιουργίας μιας κοινωνίας της γνώσης. Η κοινωνία της γνώσης συνιστά προϋπόθεση για την κοινωνική ανάπτυξη και ταυτοχρόνως αποτελεί την πλέον σημαντική παραγωγική δύναμη. Στηρίζεται στην καινοτομία και την εφευρετικότητα των πολιτών, ενώ η ενίσχυσή της εξαρτάται άμεσα από την συνεχή ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών. Στο πλαίσιο αυτό, η κινητικότητα των εργαζομένων μπορεί να συμβάλλει σημαντικά. Εξάλλου, η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής συνιστά μέρος της στρατηγικής της Λισσαβόνας. Ως εκ τούτου, οι στόχοι που περιλαμβάνονται στο σχέδιο της Επιτροπής μπορούν να υποστηριχθούν και από αυτήν την σκοπιά.

4.10 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι το ζήτημα της αποφυγής μειονεκτημάτων (και) για την κοινωνική ασφάλιση αποτέλεσε ήδη αντικείμενο του κανονισμού αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας. Ένα από τα πρώτα κοινωνικοπολιτικά μέσα πρέπει να αποτελέσει η εξάλειψη των εμποδίων και του αρνητικού αντίκτυπου για την ελεύθερη κυκλοφορία. Ως εκ τούτου, η πρόταση της Επιτροπής συνιστά τη συνεπή συνέχιση μιας τέτοιας πολιτικής, κυρίως αν ληφθεί υπόψη ότι υπάρχει νομικό κενό σε ό,τι αφορά τα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης το οποίο πρέπει να καλυφθεί, δεδομένης υπόψη της αυξανόμενης σημασίας τους για τη διασφάλιση επαρκούς βιοτικού επιπέδου στους ηλικιωμένους.

4.11 Ορθές κρίνονται στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή οι δραστηριότητες με στόχο την εξάλειψη των εμποδίων για την κινητικότητα που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του «*Ευρωπαϊκού έτους για την κινητικότητα των εργαζομένων*» που όρισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2006.

4.12 Στα κράτη μέλη υφίστανται διαφορετικά συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Συνεπώς, λόγω της φύσης του ζητήματος, η σταδιακή προσέγγιση αυτών μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο στόχος του οποίου θα είναι η διευκόλυνση της μετάβασης από ένα σύστημα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης σε ένα άλλο.

4.13 Εφόσον αυτό μπορεί να ισχύσει σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το όφελος είναι μικρό εάν, σε ό,τι αφορά την ομοιογένεια των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, ενισχυθεί η προσέγγιση των συστημάτων σε περίπτωση αλλαγής θέσης εργασίας μεταξύ κρατών μελών, χωρίς όμως να ληφθεί υπόψη η αλλαγή στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμη η εφαρμογή της πρότασης της Επιτροπής, δηλαδή η εξάλειψη των εμποδίων για την κινητικότητα των εργαζομένων, τόσο σε διασυνοριακό επίπεδο όσο και στο εσωτερικό των κρατών μελών.

4.14 Ωστόσο, παραλείπεται η ρύθμιση ενός σημαντικού τομέα που είναι συγκεκριμένα η προσέγγιση της φορολογικής μεταχείρισης των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Εδώ, οι διαφορές που υφίστανται στη φορολογική μεταχείριση στα κράτη μέλη αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για την κινητικότητα., δεδομένου ότι οι εργαζόμενοι μπορεί να φορολογούνται διπλά (στις εισφορές και τις παροχές). Ο λόγος παράλειψης της φορολογίας είναι ότι εάν η οδηγία περιελάμβανε επίσης το ζήτημα της φορολογίας, αυτό θα απαιτούσε την ομόφωνη έγκριση του Συμβουλίου, με κίνδυνο η οδηγία να μην μπορέσει να περάσει στην επόμενη φάση. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή επεδίωξε να ασχοληθεί με την φορολογία μέσω της ανακοίνωσής της τής 19ης Απριλίου 2001, σήμερα δε έχει ήδη κινήσει διαδικασίες εναντίον ενός κράτους μέλους για παράβαση της νομοθεσίας. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι, εάν η Επιτροπή δεν εντάξει το ζήτημα της φορολογίας στην οδηγία, ο στόχος της βελτίωσης της δυνατότητας μεταφοράς των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης θα καταστεί ανέφικτος.

4.15 Ωστόσο, η Επιτροπή παραλείπει τη ρύθμιση ενός σημαντικού τομέα που είναι συγκεκριμένα η προσέγγιση της φορολογίας των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Οι διαφορές που υφίστανται στη φορολογική μεταχείριση κυρίως των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης στα κράτη μέλη αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για την κινητικότητα. Εάν δεν υπάρξει προσέγγιση της φορολογικής μεταχείρισης των εισφορών που καταβάλλονται στα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης και των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτά, η αλλαγή μεταξύ των εν λόγω συστημάτων θα είναι σχεδόν αδύνατη από τεχνικής άποψης, χωρίς υψηλό κόστος. Για το λόγο αυτό, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, είναι απαραίτητο να ληφθούν άμεσα μέτρα για την εφαρμογή αυτής της προσέγγισης.

5. **Οι επιμέρους ρυθμίσεις**

5.1 Είναι γεγονός ότι οι μεγάλες περίοδοι αναμονής, τα εκτενή χρονικά περιθώρια για την απόκτηση κεκτημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και το υψηλό όριο ηλικίας μπορούν πράγματι να επηρεάσουν αρνητικά την απόφαση για αλλαγή θέσης εργασίας.

Για το λόγο αυτό, κρίνεται ορθή η προσέγγιση της Επιτροπής να μειωθούν ο χρόνος αναμονής, η ηλικία πρόσβασης και η διάρκεια των δοκιμαστικών περιόδων. Επομένως, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο τα επιλεχθέντα μέτρα να εξεταστούν ως πρώτο βήμα προς το στόχο της πλήρους εξάλειψης των ανωτέρω εμποδίων.

5.2 Εξάλλου, θα πρέπει να συνυπολογιστούν και οι επιπτώσεις των προτεινόμενων ρυθμίσεων, ειδικά για τα εθελούσια συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης που χρηματοδοτούνται από τις επιχειρήσεις. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι αυτά τα μέτρα μπορεί να συνεπάγονται υψηλότερο οικονομικό κόστος. Αυτό θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη βούληση για τη διατήρηση τέτοιων συστημάτων.

5.3 Οι εθελούσιες δεσμεύσεις που χρηματοδοτούνται από την επιχείρηση συνιστούν σημαντικό μέσο της πολιτικής προσωπικού. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του στόχου «Ανταγωνισμός για την προσέλκυση των καλύτερων εγκεφάλων» και λαμβανομένων υπόψη των μεταβαλλόμενων δημογραφικών συνθηκών και των αυξανόμενων αναγκών σε ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, οι επιχειρήσεις μπορεί να επωφελούνται από την έγκαιρη, και μετά την παρέλευση σύντομης περιόδου απασχόλησης, αναγνώριση δέσμευσης. Πέραν τούτου, η συμπληρωματική συνταξιοδότηση συνιστά ένα από τα πολλά μέσα στον τομέα της πολιτικής προσωπικού, όπου το στοιχείο της κοινωνικής προστασίας βρίσκεται στο προσκήνιο. Επιπλέον, μέσω της παράτασης του χρόνου απόκτησης εγγυημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και της δοκιμαστικής περιόδου, αναμείβεται η πίστη του εργαζόμενου στην επιχείρηση και συνεπώς αυξάνονται οι δυνατότητες παραμονής του στην επιχείρηση αυτή.

5.4 Συνολικά, πρέπει να συνυπολογιστεί και το γεγονός ότι η σχέση μεταξύ των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης που χρηματοδοτούνται (αποκλειστικά) από την επιχείρηση και εκείνων που χρηματοδοτεί ο ίδιος ο εργαζόμενος με δικές του εισφορές παρουσιάζει διαφορές από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη αυτές οι διαφορές, κρίνεται σκόπιμο να αναπτυχθούν δυνατότητες διαφοροποίησης για τα κράτη μέλη όσον αφορά τη χρηματοδότηση των εν λόγω συστημάτων.

5.5 Πρέπει να υπογραμμιστεί η προσέγγιση της Επιτροπής σχετικά με την εξάλειψη των εμποδίων ανταγωνισμού που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, οι οποίες επιθυμούν να ιδρύσουν θυγατρικές σε άλλα κράτη μέλη. Τα μεγάλα χρονικά περιθώρια και το υψηλό όριο ηλικίας δεσμεύουν το εργατικό δυναμικό, παρεμποδίζοντας έτσι την κινητικότητα.

5.6 Παρεμπιπτόντως, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την ανάγκη σταδιακής προσαρμογής, επισημαίνοντας ότι, για την εφαρμογή της διάταξης το χρόνο που απαιτείται για την απόκτηση των θεμελιωμένων δικαιωμάτων, μπορεί να προβλεφθεί μεγαλύτερη προθεσμία εφαρμογής.

5.7 Σε ό,τι αφορά τη διατήρηση των αδρανοποιημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι η υποχρέωση προσαρμογής θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση του οικονομικού κόστους στο πλαίσιο των συστημάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

Από την άλλη πλευρά, αυτό εξαρτάται καταρχάς από την μορφή της χορηγηθείσας υπόσχεσης. Εφόσον πρόκειται για καθορισμένη εισφορά, η προσαρμογή των αδρανοποιημένων δικαιωμάτων δεν έχει νόημα, επειδή η αξία του συσσωρευμένου κεφαλαίου εξαρτάται από την εξέλιξη των κεφαλαιαγορών και των αποδόσεων. Αυτό θα μπορούσε ωστόσο να έχει αρνητικές συνέπειες για συγκεκριμένα συστήματα παροχών, επειδή δεν καταβάλλονται πλέον εισφορές.

5.8 Εάν ληφθεί υπόψη ο ρόλος της συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, δηλαδή η δέουσα ενίσχυση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τα νόμιμα συστήματα συνταξιοδότησης, κρίνεται απαραίτητη η προσαρμογή των αδρανοποιημένων δικαιωμάτων. Η έως τώρα διατύπωση της σχετικής πρότασης είναι ελάχιστα δεσμευτική για τα συναφή μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη, ενώ ακόμη και τα παραδείγματα που παρουσιάζονται στην αιτιολογική σκέψη 7 πρέπει να αξιολογηθούν απλώς ως σημεία αναφοράς. Εκτός αυτού, παραμένει ασαφές εάν η αξιολόγηση της πίστης των εργαζομένων στην επιχείρηση ως κίνητρο για διαφορετική προσαρμογή ή η υποχρέωση για προσαρμογή των κεφαλαίων που καταβάλλονται και όχι των κεκτημένων δικαιωμάτων ανταποκρίνεται στην έννοια της «δίκαιης» προσαρμογής που προσδιορίζει η Επιτροπή.

5.9 Κρίνεται ορθό να παρέχεται η δυνατότητα επιστροφής εισφορών που αντιπροσωπεύουν τα κεκτημένα δικαιώματα, αντί της μεταφοράς αυτών, στην περίπτωση που το ποσό στο οποίο αντιστοιχούν υπολείπεται ενός συγκεκριμένου ορίου, το οποίο θα καθορίζεται σε συνάρτηση με τις εθνικές ιδιαιτερότητες.

5.10 Ωστόσο, η απόφαση σχετικά με το εάν θα καταβληθούν σε ρευστό ή θα διατηρηθούν τα κεκτημένα δικαιώματα, πρέπει να λαμβάνεται αποκλειστικά από τα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Εντούτοις, ακόμη και τα κεκτημένα δικαιώματα που κατατάσσονται ως χαμηλής αξίας σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, μπορεί να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον μεμονωμένο εργαζόμενο και να αποτελούν ένα σταθερό συμπληρωματικό εισόδημα στα γηρατειά. Η πληρωμή κεφαλαίου που να αντιπροσωπεύει τα εν λόγω δικαιώματα, η οποία υλοποιείται αντίθετα προς τη βούλησή του, θα μπορούσε ενδεχομένως να λειτουργήσει αναστολτικά για την αλλαγή θέσης εργασίας.

5.11 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις σχεδιαζόμενες ρυθμίσεις της Επιτροπής για τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν περιορίζεται αποκλειστικά στη διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της δυνατότητας μεταφοράς των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης, αλλά επιθυμεί, στο πλαίσιο μιας συνολικής προσέγγισης, να εξαλείψει τα εμπόδια για την κινητικότητα που εντοπίζονται στα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης.

5.12 Όσον αφορά τη ρύθμιση σχετικά με τη δυνατότητα μεταφοράς, τονίζεται ως θετικό στοιχείο το γεγονός ότι, κατά την άποψη της Επιτροπής, ο εργαζόμενος δεν πρέπει να υφίσταται καμία οικονομική επιβάρυνση ως συνέπεια της μεταφοράς. Αυτό ανταποκρίνεται στο σκοπό που έχει τεθεί στην οδηγία. Μόνον εφόσον η μεταφορά μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς οικονομική ζημία, θα επιλέξει ο εργαζόμενος τη μεταφορά και ως εκ τούτου την αλλαγή της θέσης εργασίας, ακόμη και εάν προβληματίζεται.

5.13 Ακόμη, σε ό,τι αφορά την υποχρέωση καλύτερης ενημέρωσης, κρίνεται ότι οι σαφείς προτάσεις της Επιτροπής εξυπηρετούν το στόχο της οδηγίας, παρόλο που πρέπει να συνυπολογιστεί ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις οφείλουν να εκτιμούνται σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες δυνατότητες, κυρίως των μικρών επιχειρήσεων.

5.14 Διατυπώνονται, ωστόσο, επιφυλάξεις σχετικά με το ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1 σε σχέση με τον ορισμό στ) του άρθρου 3 θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως εξής: ότι μόνο οι εργαζόμενοι που αλλάζουν εκούσια θέση εργασίας δικαιούνται τη μεταφορά των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης. Ωστόσο, αυτό θα έφερνε σε πολύ μειονεκτική θέση τους εργαζόμενους που απολύονται. Ως εκ τούτου, εάν ληφθεί υπόψη ο απαραίτητος στόχος να παρεμποδιστεί η φτώχεια στα γηρατειά, κρίνεται σκόπιμο να συμπεριληφθεί στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, παράγραφος 1 κάθε μορφή αλλαγής θέσης εργασίας.

5.15 Εκτός αυτού, η επίτευξη του στόχου της οδηγίας θα μπορούσε να παρεμποδιστεί από το γεγονός ότι ορισμένα συστήματα συμπληρωματικής συνταξιοδότησης εξαιρούνται κατά βάση από τη δυνατότητα μεταφοράς. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν για την ενσωμάτωση των εν λόγω συστημάτων στη νομοθεσία τους, ωστόσο, αυτό δεν φαίνεται να επαρκεί, εάν ληφθούν υπόψη οι μακροχρόνιες συζητήσεις που διεξάγονται για το ανωτέρω ζήτημα και η άμεση ανάγκη δημιουργίας ενός σταθερού δεύτερου πυλώνα για την συνταξιοδότηση. Όμως η αποδοχή των προτάσεων της Επιτροπής βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τις αντίστοιχες μεταβατικές περιόδους, εξαιτίας των διαφορετικών συστημάτων που ισχύουν στα κράτη μέλη. Για το λόγο αυτό, θα μπορούσαν να προβλεφθούν συγκεκριμένα χρονικά περιθώρια και πρότυπα.

Βρυξέλλες, 20 Απριλίου 2006

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Anne-Marie SIGMUND

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες απορρίφθηκαν από τη σύνοδο ολομέλειας αλλά έλαβαν τουλάχιστον το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων:

Σημείο 4.10

Μετά το σημείο 4.10 να προστεθεί νέο σημείο

«4.10.1 Η πρόταση να βασισθεί η οδηγία στη μεταφορά του κεφαλαίου της σύνταξης λόγω αλλαγής εργασίας δεν δικαιολογείται πάντοτε. Θα ήταν προτιμότερο να διασφαλιστεί η δυνατότητα συνδυασμού των αποκτηθέντων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η διαχείριση της κοινής σύνταξης σύμφωνα με τον κανονισμό 1408/71.»

Αιτιολογία

Πιθανόν να είναι πρακτικό, να εφαρμόζονται οι ίδιες αρχές στην περίπτωση συνδυασμού των διάφορων δημόσιων συνταξιοδοτικών συστημάτων με τα συστήματα συμπληρωματικής σύνταξης.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 49
Ψήφοι κατά: 54
Αποχές: 19